

Politiszkos žinios.

Karė Maskolijos su Japonija.

Ant karės lauko nieko svarbesnio neatstiko; nors mazi susirėmimai dar atsitinka, bet didelių mūšių nebūvo, o gal but, kad be jų apsieis, gal niekam naudos neatgabendanti karė pasibaigs.

Amerikos prezidentas, be abejonės pirma susitaręs su didesniems Europos viešpatystėms, ir gal nuo jų dažnijos, kad ne Japonija, ne Maskolija neatmes užmanymo, kas būtų pažeminimu tarpininko, ant galo išdriso oficiališkai, varden žmonių ir civilizacijos labo, užklausti Maskolijos ir Japonijos, ar jos nesutiktų pradėti tarybas užbaigimui karės, bet drauge pridurė, kad savo užmanymu jis nemislija kištis kokiu nors būdu į tarybas vedančių karę viešpatysčių, be jokio išikišimo pašalinu, per tam tikslui išsiųstus delegatus, galės tarties kariaujančios viešpatystės. Ant prezidento užmanymo lygiai Maskolija, kaip ir Japonija sutiko ir išreiškė padėkavimą Rooseveltui, nors jo užmanyme, iš tikro, didelių nuopelų nėra: jis vien palengvino Maskolijai užmegzti tarybų, kuriai, kaip galingai, gėda buvo kreiptis prie pergalėjusios jėgos Japonijos.

Maskoliški rando laikraščiai dar ir dabar puikavoja: si ir užtikrina, "bū maskoliškas randas nori vien išgirsti, ko Japonija reikalauja. Jei gu reikalavimai bus dideli, ji galinti toliau karę vesti; gaudina net Japoniją, kad jeigu pareikalautų per daug, tą syk randas atsisaus prie tautos ir jau ne su randu, bet su tauta reiks vesti karę. Bet ar tauta iš tikro taip greitai sto rando pusėj, galima abejoti; gal žmonės ir stotų rando pusėj, bet tik tą syk, jeigu caras viduriniame sūredymė duotų žmonėms tiek laisvės, kiek jie reikalauja, be to, nors Japonija statytų ir sunkiausius reikalavimus, žmonės su noru nestos caro pusėj. Caras gi bijosi savo tarnų, kurie gali carą pasmaugti, kaip jau padarė ne su vienu caru, todėl nedrįsta apribuoti tarnų savivalia, o be to negali pripažinti laisvės žmonėms, kadangi svarbiausias žmonių reikalavimas ir yra — kad būtų panaikinta urėdninkų savivalia, kad žmonės galėtų prižiūrėti urėdninkų darbus, juos kontroliuoti. Žmonių norus su norais urėdninkų jokiu būdu negalima sutaikyti, to neįstengs padaryti ir menko proto caras. Be reikalo todėl rando laikraščiai gaudina Japoniją pajiegoms visų Maskolijos tautų: tautos tos, tokios kaip dabar sanlygus, nestos caro ir pasileidusį jo tarnų pusėj. Jei gu Japonijos reikalavimai būtų dideli, tai ir už tai žmonės juk turės tiesą kaltinti vien randą, kuris, be žmonių žinios ir pritarimo tol erzinosi su Japonija, kol neužimė karė, i kuri randas ne buvo parengęs reikalingiausių diektų, bet siuntė kareivius tiesiog ant pražūties. Net garsi Roždestvensko laivyū, kaip dabar jos oficerai garšina, eidama i mūš, turėjo ant kanuolės vos po kelis ar daugiausiai po keliolika šuvių. Jeigu tie visi apkaltiūmai kariūmenės ir laivyūnės užveizdos yra teisingi, tai visi užveizdotojai tikrai užsipelino,

kad juos tauta pakartų drauge su garsiu Aleksiejevu, kuris savo menku protu Maskolijai visai nepasirengusią, i traukė i karę su teip galingu ir narsiu priešu kaip Japonija. Tie gi visi yra caro tarnai, o už tarnus juk visur atsako ponas.

Koki, vienog, yra Japonijos reikalavimai? Atvirai Japonijos randas jų nepastatė, be abejonės, jų ne Rooseveltui nepasakė, bet laikraščiai pagarsino ir tą padarė, turbut, su žinia ir pritarimu Japonijos rando, kuris nori išgirsti, kaip tokius reikalavimus priims Maskolija, ką iš savo pusės atsakys. Pagal laikraščių garsinamas žinias, Japonija nuo Maskolijos pareikalauja: visiško pasitraukimo maskolių iš Mandžurijos; perdavimo Japonijai sutarimo padaryto Maskolijos su Činais, kuriuom Maskolijai likusi pavesti portai: Port Arthur ir Dalny; pripažinimo Japonijai visos Korėjos be jokiu apribėjimų ir pasargų; atidavimo Japonijai Sachalino; nukasimo visų tvirtynių aplink Vladivostką; atsisakymo nuo geležinkelio per Mandžuriją; atidavimo Japonijai visų kariškų laivų esančių kur nors Azijos portuose; atsisakymo nuo rengimo kada nors sudrūtinto kariško porto ant Didžiojo oceano; užmokėjimo 650 000 000 doliarų karės kaštų.

Išlygos tai gana sunkios, bet, be abejonės, jos yra didžiausios, kokias Japonija pastatys; besitariant, jeigu matys reikalingu, ne viename gal duosis maskoliams nuderėti.

Maskoliški gi laikraščiai, žinoma, teipgi su rando žinia, garšina, jog Maskolija sutiks išsižadėti Mandžurijos, Port Arthur; sutiks da gi atiduoti ir Sachaliną, bet nesutiks ant reikalavimo, kad Maskolija ant Didžiojo oceano neturėtų kariškų portų ir tvirtynių. Nenori mokėti nė karės kaštų, bet reikalauja, kad i kaštus Japonija paskaitytų vertę Mandžurijos geležinkelio ir įtaisymų Port Arthur ir Dalny. Bet jeigu Japonija užėmė maskolius portus ir geležinkelį, tai ji, kaip visi pergalėtojai karės laike daro, konfiskavo ir visus neprivatiskus, bet pergalėto rando parengtus įtaisymus, tas viskas jau ne maskoliams priguli, bet pergalėtojams, maskoliai svetimos savasties negali jau už karės kaštus kam nors siųlyti. Maskoliskų gi laivų Azijos portuose: Vladivostke, Činų ir prancūziškų valdybų portuose, Manilėj ir San Francisco yra keliolikas, bet tam skaitliu netik Vladivostke yra du dideli, kiti visi mažučiai.

Ant kokių išlygų galutiniai Japonija sutiks paliauti karę, nežinia, bet visgi dabar jau galima sakyti, kad net senų Maskolijai prigulinių valdybų Japonijai pateks sačia Sachalinas, nors jos japoniečiai dar neužėmė. Atsieis, be abejonės, užmokėti jeigu jau ir ne milijardus, tai visgi šimtus milijonų rublių karės kaštų. Visa gi karė Maskolijai kaštavo daugiau negu milijardą, netoli dviejų milijardų rublių. Skolės užrubežiuose užtrauktos žymiai pasididino; nuo jų i svetimus kraštus reiks mokėti didelių palukus, atsieis krauti ant žmonių sprando vis didesnius mokesčius, ant kokių nors produktyviškų užvedimų pačioj Masko-

lijoj liks mažai pinigų. Tas turės gimdyti neūžganėdinimą žmonių ir už visas nelaimes jie galės kaltinti vien carą ir jo tarnus, o tas, jeigu ir dar ne dabar, tai tolesnėj ateiť atgabės svarbius vaisius, suteiks Maskolijos žmonėms laisvę ir konstitucijonališką sūredymą, iš kokio naudojasi visos tautos vakarinėj Europoj ir Amerikoj.

Ištikro, ką tik Maskolijos žmonės nuo savo rando gero sulaukė, už tai jie privalo būti dėkingais ne savo valdovams, bet svetimiems, valdovams tik nelaimės privertė žmonėms gerą daryti. Švedai atidarė truputį Maskolijos rubežius Europos mokslams, prancūzai 1855 m. suimę maskolius ant Krimo, prisidėjo labiausiai prie paliosavimo ukininkų nuo baudžiavos ir nuo vergavimo ponams; japoniečiai gali duoti Maskolijai konstitucijonališką rėdą, žinoma, jeigu Maskolijos žmonės panorės ir mokes iš jų pagalbos naudotis. Rods tai gali ir brangi kastiuti, bet visgi kaštūs mažiau negu savivalia valdžios, kuri moka vien naikinti ir griauti, spausi ir pančioti žmonis, bet nemoka nieko gero jiems padaryti, pagerinti žmonių buvį; carui rupi vien gerovė jo tarnų, bet ne mokančių mokesčius ukė-

Kur bus vedamos tarybos užbaigimui karės, dar nežinia. Maskolijai išreiškė, jog jiems geriausiai būtų, jeigu tarybos būtų vedamos Paryžiuje, bet, rodosi, kad jos greičiausiai bus vedamos ten, kur vedama yra karė, taigi Mandžurijoj. Kas tas tarybas ves, dar teipgi nežinia, kamangi ne vienas kraštas dar tam tikslui žmonių neišrinko.

Kaip paduoda paskutiniai telegramai, pradėti tarybas Maskolija iš savo pusės paskyrė garsų Witte, vieną iš išimingsnių caro tarnų, Japonija gi tarybas pavestų maršalui Ito. Žinoma, prasidėjus taryboms, atsieis apstabyti karę Mandžurijoj, bet kaip užtikrina iš Peterburgo, tas nesitruks ilgai, daugiausiai 3—8 dienas. Mat Japonija, ypač jos laikraščiai, išreiškė neuzsitikėjimą Maskolijai, kuri ne kartą, laimėjimui laiko, pradėjo ta visuos Maskolijos žmonių pusėj. Žinoma, pirm laiko sunkių įspėti, ką veiks nuvarę, apsilpę, sugrįžę iš Mandžurijos kareiviai; tą pamatysime, kada jie, pasibaigus karėi, sugrįž namon.

Užrubežiniai ir maskoliški laikraščiai vėl rašo, bu karas galutiniai sutinka duoti Maskolijai konstituciją, o tuli laikraščiai apskaito net, kiek atstovų galės ateinančiame parlamente turėti nemaskoliskos tautos: lietuviams pripažįsta 6, latviams 7. Nepriverstas, vienog, caras ne tik nemaskoliskoms tautoms, bet ir maskoliams nieko neduos, išpildys vieną syk žmonių reikalavimus, kada kitokio išėjimo nebus. Laisvę žmonių Maskolijoj, geresnį jų ateitis todėl guli ne caro ir jo sudemoralizuotų urėdninkų rankose, bet rankose Maskolijos žmonių.

Norvegija.

Prietikiai tarp pasigarsinusios visai nepriugulima Norvegijos ir Švedijos dar galutiniai neišsiaiškino. Švedijos karalius atsisakė duoti Norvegijai savo sunų už karalių,

skaitlių užmūstyti padavė du žydu. Bet kad rando žinios pasirodė iki šiol melagingoms, jis, kad nenupuldyti savo kredito užrubežiuose, vis mažina užmūstyti skaitlių, tai dabar jau maskoliško rando žinioms nieks netiki.

Aišku, vienog, kad revoliucija neina mažyn. Tą rodo geriausiai atlikta Maskvoj žemiečių susirinkimas priešais Trepovo norus ir užgirti ant to susirinkimo reikalavimai, kokius priima vis daugiau Maskolijos miestų, priėmė jau tuos reikalavimus ir Peterburgo miesto rėda, nors jame sėdi garsus Trepov. Caras turės duoti žmonių atsakymą ant jų paduotų reikalavimų, kadangi ne joks valdonas negali priešintis žmonių norams.

Kad revoliucija neina mažyn, tą rodo ir pritarimas caro rando Roosevelto užmanymui pradėti tarybas užbaigimui karės; jeigu ne revoliucija namieje, caras nebutų sutikęs dar taikytiesi, ypač kad besitaikydamas, jis pripažįsta jau visam svetui, jog jį sumušė maža, jo paniekinta Japonija, ne pusė tiek kareivių neturinti, kiek jų turi caras, o žemės plotai jos nedidesni už Lietuvos plotus.

Jeigu caras sutinka užbaigti karę su Japonija, prisipažįsta, jog likosi sumušta, tai aišku, kad bijosi pasikėlimo žmonių pačioj Maskolijoj. Jeigu ne ta baimė revoliucijos, dar jis būtų tęsęs karę toliau. Jam rodosi, kad esanti Mandžurijoj kariūmenė bus reikalinga apgynimui sosto, kuris griuti pradeda. Bet ar ta nuvaręsi, daug mačius ir supratusi kariūmenės sosto apgynimę sosto, negalima pirm laiko žinoti. Ir ant savo kareivių caras gali teip apsirikti, kaip apsiriko ant japoniečių, kuriuos laikė už bailius ir silpnus. Rods jau ni, Maskolijoj esanti, mažai dar išmananti, ką tik i kariūmenę paimti kareiviai gali spangai ginti carą, šaudyti, lieti kraują savo brolių, kareiviai esanti Mandžurijoj daugiau datyrė, daugiau matė, o patekę i Japoniją ten ir daugiau išmoki galėjo. Tie gal stoti ne apgynimę netikusio caro ir jo žmonių kraują ir prakaistu nupenėti urėdninkų, bet gali stoti kariūjančių už laisvę ir laimę visuos Maskolijos žmonių pusėj. Žinoma, pirm laiko sunkių įspėti, ką veiks nuvarę, apsilpę, sugrįžę iš Mandžurijos kareiviai; tą pamatysime, kada jie, pasibaigus karėi, sugrįž namon.

Užrubežiniai ir maskoliški laikraščiai vėl rašo, bu karas galutiniai sutinka duoti Maskolijai konstituciją, o tuli laikraščiai apskaito net, kiek atstovų galės ateinančiame parlamente turėti nemaskoliskos tautos: lietuviams pripažįsta 6, latviams 7. Nepriverstas, vienog, caras ne tik nemaskoliskoms tautoms, bet ir maskoliams nieko neduos, išpildys vieną syk žmonių reikalavimus, kada kitokio išėjimo nebus. Laisvę žmonių Maskolijoj, geresnį jų ateitis todėl guli ne caro ir jo sudemoralizuotų urėdninkų rankose, bet rankose Maskolijos žmonių.

20 d. gegužio Vilniuje atsiuvo speciališka arklių paroda. Ant parodos atgabeno 64 arklius. Dovanos liškosi pripažintos 35 ark. ms; ukininkų arklius pripažino 9; dovanoms jiems išdalino 200 rubl. Aukšinį medalį gavė kumelė dvarponio Mozaraki, o sidabrinį Fedorovič.

Tulose Vilniaus mokyklose, kaip garšina laikraščiai, tikėjimo katalikiški kunigai pradėjo katalikų vaikus mokyti lenkiškoj kalboj. Lietuvių vaikus reiktų mokyti lietuviškai, bet ar daro tą Vilniaus katalikiški tikėjimo mokytojai, laikraščiai nieko nesako. Matyt lietuviškai Vilniaus kunigai mokyti nenori.

Vilniaus kariškas sudas nusprendė išsiųsti i Siberiją, už platinimą socialistikų proklamacijų: Perkop, Stančepa, Ravič, Reikertą ir Čarkiną. Paduotą augstėsiam sudui apeliaciją atmetė.

Vilniaus sveikatos užveizda

atspaudino pamokinius, kaip apsisaugoti nuo choleros: lenkiškoj, lietuviškoj ir žydiškoj kalbose ir tuos pamokinius išsiuntinėjo kunigams, su prašymu pamokinti žmonis, kaip saugotis nuo epidemijos. Dar metal atgal to ne būtų buvę galima daryti dėl kvailumo valdžių. Jeigu ne valdininkų kvailumas, Lietuvoj žmonės nestovėtų teip žemai, kaip stovi dabar i ekonomikai jie stovėtų geriau. Kvailas randas draudė mokinti žmonis ko nors naudingo.

Vokietija.

Vokietijos randas supainiojimai Prancūzijos miėrių Morokko viešpatystėj, išsiuntinėjo i kitus kraštus užpažymą atsiųsti delegatus apsvartymui klausymo ateities Morokko. Vienog ant to užprašymo dar ne vienas kitas kraštas nedavė atsakymo; gal užkvietimo visai nepriimti.

atspaudino pamokinius, kaip apsisaugoti nuo choleros: lenkiškoj, lietuviškoj ir žydiškoj kalbose ir tuos pamokinius išsiuntinėjo kunigams, su prašymu pamokinti žmonis, kaip saugotis nuo epidemijos. Dar metal atgal to ne būtų buvę galima daryti dėl kvailumo valdžių. Jeigu ne valdininkų kvailumas, Lietuvoj žmonės nestovėtų teip žemai, kaip stovi dabar i ekonomikai jie stovėtų geriau. Kvailas randas draudė mokinti žmonis ko nors naudingo.

28 d. gegužio Vilniuje atsiuvo bicyklistų lenktynės, kuriose, apart vietinių bicyklistų, dalyvavo ir keli tyčia atkakė maskoliai.

Lenkijoj mokyklų mokitiniai štraikuoja iškovojimui mokslo primtojo mokytinųjų kalboj, Lietuvoj tokios kovos nėra. Vilniaus vidutinės mokyklose egzaminai pasibaigė 13 d. birželio. Norintams gi i Vilniaus vyrišką gimnaziją pastoti egzaminai prasidėjo nuo 4 d. berželio.

Darbininkai Vilniaus koptų dirbtuvių, kuriose dirba 180 darbininkų, pareikalavo sutrumpinimo darbo laiko iki 11 val. ant dienos, paskaičius prie to 2 val. ant pietų ir pusryčių; padidini mo algų ir užmokesnio už tikrą darbo vertę, taigi nuo atlikto darbo. Darbdaviai, vienog, iki šiol atsakymo nedavė, stengiasi mat išaudoti darbininkus, kol tik tas bus galima.

30 d. balandžio, Vilniaus kariškas sudas perkartinėjo bylą kareivio Regenbogo, kuris buvo apskustas už platinimą tarp savo draugų, kitų kareivių, socialistiskų atsisaukimų.

17 d. gegužio čia buvo dar negraženis atsitikimas, rodantis visą netvarką Lietuvos bepročių namuose. Kelnorėj laikymui anglių rado bepročių, popą Lebedovą iš Gardino, su suskaldyta su kirviu galva. Rado jį dar gyvą ir jis, papasakojęs, kad jį sukapojo du, koki jam nepažįstami vyriškiai, kurie jį nuvilko i kelnorę, pasimirė. Miestelio policijos viršininkas užtikrina, jog bepročiai tankiai su tarnais per naktis girtuokliauja miestelio karmose, o tarnaitės su bepročiais paleistuviauja. Tikrai, mat, maskoliška tvarka viešpatuoja tuose bepročių namuose.

Iš Vileikos, Vilniaus pav.

Miestelį Nauja Vileika yra visai Lietuvai neseniai parengti bepročių namai, kuriuose, vienog, matyt, tvarkos nėra, kaip ir kitose viešos naudos įtaise rėdomose maskoliskų urėdninkų. Gana ilgai trukėsi vaidai tarp vyriausiojo daktaro ir kitų daktarų; vyriausiasis mat užsimanė kitus daktarus valdyti kaip savo tarnus. Vaidai tie pasibaigė tuom, kad vyriausiasis daktaras, Krainskij, privestas tapo atsisakyti nuo vietos, pasitraukti iš ligonbučio.

17 d. gegužio čia buvo dar negraženis atsitikimas, rodantis visą netvarką Lietuvos bepročių namuose. Kelnorėj laikymui anglių rado bepročių, popą Lebedovą iš Gardino, su suskaldyta su kirviu galva. Rado jį dar gyvą ir jis, papasakojęs, kad jį sukapojo du, koki jam nepažįstami vyriškiai, kurie jį nuvilko i kelnorę, pasimirė. Miestelio policijos viršininkas užtikrina, jog bepročiai tankiai su tarnais per naktis girtuokliauja miestelio karmose, o tarnaitės su bepročiais paleistuviauja. Tikrai, mat, maskoliška tvarka viešpatuoja tuose bepročių namuose.

17 d. gegužio čia buvo dar negraženis atsitikimas, rodantis visą netvarką Lietuvos bepročių namuose. Kelnorėj laikymui anglių rado bepročių, popą Lebedovą iš Gardino, su suskaldyta su kirviu galva. Rado jį dar gyvą ir jis, papasakojęs, kad jį sukapojo du, koki jam nepažįstami vyriškiai, kurie jį nuvilko i kelnorę, pasimirė. Miestelio policijos viršininkas užtikrina, jog bepročiai tankiai su tarnais per naktis girtuokliauja miestelio karmose, o tarnaitės su bepročiais paleistuviauja. Tikrai, mat, maskoliška tvarka viešpatuoja tuose bepročių namuose.

Iš Lietuviško Minsko.

Minske štraikai darbininkų apėmė ne vien geležinkelį varstotus, bet teipgi geležies liejynes ir mašinų dirbtuves. Štraikuojanti darbininkai atėjo prie elektrikos stacijų ir vandens traukimo įtaisų ir norėjo ir čia dirbančius darbininkus pritraukti prie štraiko, bet i tas įtaisas negalėjo prisigrieb-

ti, kadangi elektriską staciją ir vandens traukimo įtaisus saugojo kariūmenė, su prievarta vertė darbininkus dirbti. Suštraikavo tarnaujanti biuruose assekuracijos draugysčių, teipgi darbininkai Janiševskio mašinų dirbtuvių ir Gleisero dirbtuvių.

Minske, tarnaujanti transportinėse ir assekuracijos draugysčių kontorose, pareikalavo 8 val. darbo dienos ir geresnio už darbą užmokesnio; teipgi, kad darbdaviai negalėtų pralaukti be priežasties darbininko, ar galima prašalinti nuo darbo, apie tai turėtų eprėti speciališka, tarnaujančių išrinkta komisija; jie teipgi pareikalavo už mokesnio už visą štraiko laiką. Štraikuoja čia darbininkai knygų apdirbinių, "Sokol", išvaizdotojai alaus, mechaniskų dirbtuvių darbininkai, šepečių dirbėjai. Darbininkai reikalauja 8, daugiausiai 9 val. darbo dienos, didesnių algų ir kad darbdaviai ne kolytų darbininkus. Šiaunčių štraikas pasibaigė per štraikus jie iškovojo 9 valandų darbo dieną.

Perdėtinis Liepojaus Romų geležinkelio linijos apreiškė žemesniems tarnams, jog gali pakelti algas: sluostytojų vagonų iki 15 rubl., pusei šėnių nustatytojų iki 18 rubl. Darbininkus varstotų sušaukė ant atsiėmimo algų. Atėjus darbininkams, stovėjo jau su ginklais, dvieili kareivių, kazokų ir dragunų. Didensė dalis darbininkų atsisakė priimti siulomą užmokesnį. Apart užpelnę algų, darbininkai reikalauja: sugrąžinimo visų nutrauktų nuo algų bausmių ir tikietų nuvažiuoti su šeimomis ant darbo kitur.

Vidaus ministeris daleido sutverti Minske specialiąją mokslišką draugystę tirinėjamui Baltgudijos; draugystė galės darbuotiesi gubernijoje: Vilniaus, Gardino, Mogilevo, Vitebsko ir Minsko. Panaši draugystė būtų reikalinga ir tirinėjamui Lietuvos. Gaila, kad lietuviai duodasi visiems savę pralenkti. Mums rodosi, kad lietuviai išėjusius augstesnius mokslus yra daugiau negu baltgudžiai, tik mat baldgudžiai gyvena ant vietos, jiems labiau rupi jų tėvynė, o musikiškai apvietstunai išbėgiojo i visus kraštus pyragų įšiekti ir ten dingo, apie tėvynę ir jos vargus ir reikalus užmiršo. Musų inteligencija dumia i rytus, jai nepakanka to, ką tėvynė duoda, užtai i Lietuvą traukia svetima inteligencija: lenkai, žydai, vokiečiai, net maskoliai daktarai ir kitokai tiems pakanka to, ką Lietuva gali duoti, o musikiškams nepakanka. Matyt, kitų tautų inteligencija mažiau reikalauja.

Maskoliški laikraščiai praneša, buk ukinkai kaimo Dobrun, Borisovo paviečio, Minsko gub., užėmė dvaro laukus, užarė dirvas, užėjo savo grūdais ir laiko tuose plotus už savo savastį; girias gi dvarų ir rando išdegino. Maistai kaimiečių išsiplatino jau ant kelių valscių Borisovo paviečio.

Vilniaus sudo butas perkartinėjo Minske penkis provas; apskusti buvo už priešišką randū propagandą: Smuila, Lifschuetz ir Niska Dikorkin, Nicolai už priešišką randū prkalbas ir įveidimą carų; Aleksandras Volodkovič — už platinimą revoliucionierių pro-

svaizavimas, ant kurio buvo kalbėta, ko reikalauti nuo valdžių ant pakėlimo žemai stovinčios žemdirbystės visoj veik gubernijoj. Susirinkę untarė reikalauti: įvedimo gubernijoj žemiškų institucijų, paremtų ant liuosų rinkimų; įvedimo priverstinio laikymo mokyklų ir mokslo primtojo vaikų kalboj bent pradinės mokyklose, teipgi mokinimo žemdirbystės pamatų liandės mokyklose, panaikinimo visų padavadijimų siaurinančių tiesas nemaskoliskų tautiskų galybų; panaikinimo polioijos globos, sunkiai spaudžiančios visus gyventojus.

Iš Vitebsko.

Atsiuvo čia žemdirbių suivaizavimas, ant kurio buvo kalbėta, ko reikalauti nuo valdžių ant pakėlimo žemai stovinčios žemdirbystės visoj veik gubernijoj. Susirinkę untarė reikalauti: įvedimo gubernijoj žemiškų institucijų, paremtų ant liuosų rinkimų; įvedimo priverstinio laikymo mokyklų ir mokslo primtojo vaikų kalboj bent pradinės mokyklose, teipgi mokinimo žemdirbystės pamatų liandės mokyklose, panaikinimo visų padavadijimų siaurinančių tiesas nemaskoliskų tautiskų galybų; panaikinimo polioijos globos, sunkiai spaudžiančios visus gyventojus.

Iš Baltstogės, Gardino gb..

Suštraikavo čia suivęjos ir sukirpęjos moteriškų drabužių siuvyklų ir perdavė darbdaviams savo reikalavimus. 19 d. gegužio išmokėjo algas 300 darbininkų Gasbacho dirbtuvių ir dirbtuves suvisu uždare; jų savininkai nesutiko išpildyti darbininkų reikalavimus.

Iš Kauno.

23 d. gegužio iš Kauno kalėjimo pabėgo penki valdžių pasodyti jame kaliniai. Jie pasikasė po kalėjimo pamatų ir laimingai išstruko nuo dabotojų. Kas svarbiausia, kad kalėjimo viršininkas gavo žinlą, jog kaliniai rengiasi pabėgti. Jis paskutinę dieną prieš pabėgimą ištyrė visą kalėjimą, bet nieko nužveigino nepatėmijo; o vienog reikėjo iškasti po žeme ola šėių šėeksnių ilgą. Visi kaliniai kalėjime persirėdė. Vieną iš jų, koki ten Voicechanską, sugavo. Jis buvo pasirėdęs i moteriškus drabužius.

ti, kadangi elektriską staciją ir vandens traukimo įtaisus saugojo kariūmenė, su prievarta vertė darbininkus dirbti. Suštraikavo tarnaujanti biuruose assekuracijos draugysčių, teipgi darbininkai Janiševskio mašinų dirbtuvių ir Gleisero dirbtuvių.

Minske, tarnaujanti transportinėse ir assekuracijos draugysčių kontorose, pareikalavo 8 val. darbo dienos ir geresnio už darbą užmokesnio; teipgi, kad darbdaviai negalėtų pralaukti be priežasties darbininko, ar galima prašalinti nuo darbo, apie tai turėtų eprėti speciališka, tarnaujančių išrinkta komisija; jie teipgi pareikalavo už mokesnio už visą štraiko laiką. Štraikuoja čia darbininkai knygų apdirbinių, "Sokol", išvaizdotojai alaus, mechaniskų dirbtuvių darbininkai, šepečių dirbėjai. Darbininkai reikalauja 8, daugiausiai 9 val. darbo dienos, didesnių algų ir kad darbdaviai ne kolytų darbininkus. Šiaunčių štraikas pasibaigė per štraikus jie iškovojo 9 valandų darbo dieną.

Perdėtinis Liepojaus Romų geležinkelio linijos apreiškė žemesniems tarnams, jog gali pakelti algas: sluostytojų vagonų iki 15 rubl., pusei šėnių nustatytojų iki 18 rubl. Darbininkus varstotų sušaukė ant atsiėmimo algų. Atėjus darbininkams, stovėjo jau su ginklais, dvieili kareivių, kazokų ir dragunų. Didensė dalis darbininkų atsisakė priimti siulomą užmokesnį. Apart užpelnę algų, darbininkai reikalauja: sugrąžinimo visų nutrauktų nuo algų bausmių ir tikietų nuvažiuoti su šeimomis ant darbo kitur.

Vidaus ministeris daleido sutverti Minske specialiąją mokslišką draugystę tirinėjamui Baltgudijos; draugystė galės darbuotiesi gubernijoje: Vilniaus, Gardino, Mogilevo, Vitebsko ir Minsko. Panaši draugystė būtų reikalinga ir tirinėjamui Lietuvos. Gaila, kad lietuviai duodasi visiems savę pralenkti. Mums rodosi, kad lietuviai išėjusius augstesnius mokslus yra daugiau negu baltgudžiai, tik mat baldgudžiai gyvena ant vietos, jiems labiau rupi jų tėvynė, o musikiškai apvietstunai išbėgiojo i visus kraštus pyragų įšiekti ir ten dingo, apie tėvynę ir jos vargus ir reikalus užmiršo. Musų inteligencija dumia i rytus, jai nepakanka to, ką tėvynė duoda, užtai i Lietuvą traukia svetima inteligencija: lenkai, žydai, vokiečiai, net maskoliai daktarai ir kitokai tiems pakanka to, ką Lietuva gali duoti, o musikiškams nepakanka. Matyt, kitų tautų inteligencija mažiau reikalauja.

Maskoliški laikraščiai praneša, buk ukinkai kaimo Dobrun, Borisovo paviečio, Minsko gub., užėmė dvaro laukus, užarė dirvas, užėjo savo grūdais ir laiko tuose plotus už savo savastį; girias gi dvarų ir rando išdegino. Maistai kaimiečių išsiplatino jau ant kelių valscių Borisovo paviečio.

Vilniaus sudo butas perkartinėjo Minske penkis provas; apskusti buvo už priešišką randū propagandą: Smuila, Lifschuetz ir Niska Dikorkin, Nicolai už priešišką randū prkalbas ir įveidimą carų; Aleksandras Volodkovič — už platinimą revoliucionierių pro-

Iš Vileikos, Vilniaus pav.

Miestelį Nauja Vileika yra visai Lietuvai neseniai parengti bepročių namai, kuriuose, vienog, matyt, tvarkos nėra, kaip ir kitose viešos naudos įtaise rėdomose maskoliskų urėdninkų. Gana ilgai trukėsi vaidai tarp vyriausiojo daktaro ir kitų daktarų; vyriausiasis mat užsimanė kitus daktarus valdyti kaip savo tarnus. Vaidai tie pasibaigė tuom, kad vyriausiasis daktaras, Krainskij, privestas tapo atsisakyti nuo vietos, pasitraukti iš ligonbučio.

17 d. gegužio čia buvo dar negraženis atsitikimas, rodantis visą netvarką Lietuvos bepročių namuose. Kelnorėj laikymui anglių rado bepročių, popą Lebedovą iš Gardino, su suskaldyta su kirviu galva. Rado jį dar gyvą ir jis, papasakojęs, kad jį sukapojo du, koki jam nepažįstami vyriškiai, kurie jį nuvilko i kelnorę, pasimirė. Miestelio policijos viršininkas užtikrina, jog bepročiai tankiai su tarnais per naktis girtuokliauja miestelio karmose, o tarnaitės su bepročiais paleistuviauja. Tikrai, mat, maskoliška tvarka viešpatuoja tuose bepročių namuose.

17 d. gegužio čia buvo dar negraženis atsitikimas, rodantis visą netvarką Lietuvos bepročių namuose. Kelnorėj laikymui anglių rado bepročių, popą Lebedovą iš Gardino, su suskaldyta su kirviu galva. Rado jį dar gyvą ir jis, papasakojęs, kad jį sukapojo du, koki jam nepažįstami vyriškiai, kurie jį nuvilko i kelnorę, pasimirė. Miestelio policijos viršininkas užtikrina, jog bepročiai tankiai su tarnais per naktis girtuokliauja miestelio karmose, o tarnaitės su bepročiais paleistuviauja. Tikrai, mat, maskoliška tvarka viešpatuoja tuose bepročių namuose.

Iš Lietuviško Minsko.

Minske štraikai darbininkų apėmė ne vien geležinkelį varstotus, bet teipgi geležies liejynes ir mašinų dirbtuves. Štraikuojanti darbininkai atėjo prie elektrikos stacijų ir vandens traukimo įtaisų ir norėjo ir čia dirbančius darbininkus pritraukti prie štraiko, bet i tas įtaisas negalėjo prisigrieb-

Vilniaus sveikatos užveizda

atspaudino pamokinius, kaip apsisaugoti nuo choleros: lenkiškoj, lietuviškoj ir žydiškoj kalbose ir tuos pamokinius išsiuntinėjo kunigams, su prašymu pamokinti žmonis, kaip saugotis nuo epidemijos. Dar metal atgal to ne būtų buvę galima daryti dėl kvailumo valdžių. Jeigu ne valdininkų kvailumas, Lietuvoj žmonės nestovėtų teip žemai, kaip stovi dabar i ekonomikai jie stovėtų geriau. Kvailas randas draudė mokinti žmonis ko nors naudingo.

atspaudino pamokinius, kaip apsisaugoti nuo choleros: lenkiškoj, lietuviškoj ir žydiškoj kalbose ir tuos pamokinius išsiuntinėjo kunigams, su prašymu pamokinti žmonis, kaip saugotis nuo epidemijos. Dar metal atgal to ne būtų buvę galima daryti dėl kvailumo valdžių. Jeigu ne valdininkų kvailumas, Lietuvoj žmonės nestovėtų teip žemai

This image shows a vertical strip of a document page, likely from a book or a set of papers. The paper is off-white or light gray, showing signs of age and wear. A prominent, dark, irregular tear or stain runs vertically down the center of the strip, starting from the top and extending almost to the bottom. The tear appears to be a deep cut or a severe stain, possibly from ink or another liquid. The edges of the paper are slightly irregular and show some minor discoloration. There is no text or other markings visible on this strip.